HAZIROL

KİŞİLER

GENERAL FARAT — *Bir malul general emeklisi. Gözleri görmez. çok yaşlıdır. Boyu da kısadır.*
HİZMET ERİ KORŞAN — *Malul generale bakması için verilmişken, terhis olduktan sonra da, aylık karşılığında, generalden ayrılmamıştır. Boyu çok uzundur.*

Bu oyunu sahneye koyanın ve oyuncuların şunu dikkate almaları gerekir:

Oyun o türlü sahneye konulmalı ve oynanmalıdır ki, seyirci, kimileyin General Farat'a acayip hak vermeli ve Er Kurşan'a kızmalı, kimileyin de tersine, General Farat'a kızıp, Er Kurşan'a hak vermeli ve acımalıdır. Seyircinin eri yada generali haklı bulma duygusu, oyun boyunca, değişerek sürmelidir.

Boş bir sokak. Sokağın iki geçesinde dükkânlar var. Pazar günü olduğundan dükkânlar kapalıdır ve sokaktan geçenler olmaz. Yaya kaldırımı normalden yüksektir. Karşılıklı iki dükkânın ve bir iş hanının kapısına bikaç basamakla çıkılır. Han kapısı basamaklarının önündeki sokak çukurunda pis su birikintisi vardır.

Zaman: Çok sıcak mevsim. Akşam üzeri. Hava gittikçe kararır. Oyunun sonuna doğru gece olur ve sokak lambaları yanar.

(Korşan'la Farat sokağa girerler. Farat, sol kolundan tutmuş olan Korşan'ın yedeğindedir. Farat'ın sağ elinde baston vardır. Çok yaşlı olduğundan adımlarını ayak ayak atarak titrek ve çok yavaş yürür. Korşan'ın yedeğinde olduğu halde, bastonla önünü, yanını yoklayarak yürümektedir. Uzunca bir süre suskun dururlar. Farat, zavallı görünüşte ve yalvararak konuşurken, Korşan aşağılayıcı ve alaycı biçimde konuşacaktır. Farat diklenince, Korşan pısacak, korkuyla konuşacaktır.)

FARAT — Eeee?
KORŞAN — Ne eee'si?
FARAT — Ne demek ne ee?
KORŞAN — Ee'si, ne'si var mı bunun? Ne diyorsun?
FARAT — Geldik mi diye soruyorum.
KORŞAN — Geldik ya.
FARAT — Nereye geldik?
KORŞAN — Elinin körüne geldik.
FARAT — Ama ben sana, beni deniz kıyısına götür, demiştim.

KORŞAN — Tutturdun, deniz kıyısı da deniz kıyısı...

FARAT — Ne yapayım, Pazar günü kimseler yok... Bunaldım sıcaktan...

KORŞAN — İyi ya işte, getirdim ben de...

FARAT — Burası neresi?

KORŞAN — Deniz kıyısı.

FARAT — *(Şaşmış)* Burası! Deniz kıyısı!

KORŞAN — Beğenmedin mi? Senin gibisine çok bile....

FARAT — Deniz kıyısı değil. Yalan.

KORŞAN — Yalanmış. Neden yalan?

FARAT — Yalan işte.

KORŞAN — Hiç de değil.

FARAT — Benim gibi yaşlı, gözleri görmeyen emekli bir generali kandırmaya utanmıyor musun?

KORŞAN — Burası deniz kıyısı diyorum sana. Hem sen nasıl biliyorsun deniz kıyısı olmadığını? Sanki kör değilmiş de gözü görüyormuş gibi...

FARAT — *(Ağlamaklı)* Terbiyesizlik etme! Ağzını topla! Sen bir generale kör diyemezsin.

KORŞAN — *(Kızgın)* Kör değilsen, öyleyse hadi kendin yürü de git. *(Korşan, Farat'ı bırakır, gider. Dükkân kapısına çıkan bir basamağa oturur. Farat ayakta, perişan, zavallı, bekler.)*

FARAT — *(Acıklı, ezik bir ses)* Tanrım, ah Tanrım! Ben bu durumlara düşecek insan mıydım? Bir zamanlar ordulara komuta ettim. Tirtir titrerlerdi benden. Herkes korkardı. Şimdi şu acımasız, taş yürekli, kaba herifin, aptal bir köylünün eline kaldım. Kimsem yok, hiçkimsem... İnsanların sığışamadığı bu koskoca ve kalabalık dünyada yapayalnız kaldım. Bunca yıl yaşamam ille de gerekli miydi sanki... Niçin ölmedim, niçin?

FARAT — *(Bastonuyla önünü, öbür eliyle de havayı yoklaya yoklaya, yalvararak seslenir.)* Korşan! Korşan oğlum... Nerdesin Korşan! Hayır, hayır, sen generalini böyle yol ortasında bırakıp gidemezsin... Yapamazsın bunu Korşan... Oğlum, oğlum Korşan... Gel, ne olur gel, tut elimden... *(Bastonuyla yoklayarak, yaya kaldırımına oturur.)* Aylığını arttıracağım... Ne istersen, ne kadar istersen veririm. Çizmelerimi istemiştin... Peki, senin olsun... Al çizmelerimi, bir kat da eski giysimi vereyim, ama çok az giyilmiş. *(Acılı ve zorlama gülümseyiş ve daha çok yalvararak)* Hadi hadi, beni kandırmaya çalışma boşuna... Seni bilmez miyim, beni bırakamazsın, ayrılamazsın benden... Oralarda bir yerdesin işte. Her zamanki gibi yine şaka yapıyorsun, sanki gitmişsin gibi... Ama biliyorum gitmedin. Hadi, hadi gel artık. Seni incitecek bişey söylemedim ki ben... *(Korşan, Farat'ın sözlerinden etkilenmiş, üzülmüştür. Ayağa kalkar. Yavaş yavaş generale yaklaşır.)* Oğlum Korşan, gelsene... Çok yaşlanmış bir generalim ben, belki de bunadım. Ne dediğimi biliyor muyum sanki ben... *(Zorlanarak ayağa kalkar. Körebe oynayan çocuklar gibi gülerek, Korşan'ın olduğu yerin tam tersine dönerek)* İşte ordasın... Biliyorum, ordasın... Gitmedin... *(Ağlayarak)* Beni bırakmadın. Seni istemeden incittimse, bilmeden kırdımsa bağışla. Nerdesin Korşan?

KORŞAN — *(Çok üzgün, sesi titreyerek)* Burdayım. İşte böyle yalvarınca da yüreğim götürmüyor. Dayanamıyorum. *(Farat'ın koluna girer.)*

FARAT — Üzülme. Beni de ağlatacaksın şimdi. Ben emekli olmadan önce hiç ağlamazdım. Bilmezdim ağlamasını.

KORŞAN — Çok yazık...

FARAT — Sen benim salt hizmet erim değil, herşeyimsin. Oğlum, kardeşim, arkadaşım, desteğim, kolum, en önemlisi de gözümsün. Beni bırakma!

KORŞAN — Bırakmam.

FARAT — Alıştım sana.

KORŞAN — Ben de sana alıştım.

FARAT — Alıştığım için de, terhisinden sonra da seni yanımdan ayırmak istemedim.

KORŞAN — *(Burnunu silerek)* Ben de senden ayrılmak istemedim generalim. *(Yeniden didişmeye başlayacaklar.)*

FARAT — *(Sertleşerek)* Öyledir de neden yalan söylüyorsun bana?

KORŞAN — Ne yalanı?

FARAT — Burası deniz kıyısı diyorsun.

KORŞAN — Deniz kıyısı.

FARAT — Yalan işte...

KORŞAN — Yalan işteyse, söyle bakalım, neden yalan olduğunu.

FARAT — Burası deniz kıyısı olsa, pazar günü kalabalık olur.

KORŞAN — Nerden belli kalabalık olmadığı? Sanki görüyormuş da...

FARAT — Görmüyorsam, işitmiyor da değilim ya... Hani sesleri? Hani kalabalığın gürültüsü? Nerde çocukların bağırıp çağırmaları?

KORŞAN — Hıh! Rahat edesin diye seni kalabalıktan uzak yere getirdim.

FARAT — Peki, hani dalga sesleri?

KORŞAN — Ne dalgası be! Dalgakıranın arkasındaki rıhtımdayız.

FARAT — Deniz kıyısı olsa, denizden serin serin yel eser.

KORŞAN — Ne yeli? Bir kıpı esinti yok, yaprak bile kımıldamıyor.

FARAT — *(Gittikçe sertleşecektir)* Hani deniz kokusu, hani yosun kokusu?

KOŞAN — Esinti olmayınca denizden koku gelir mi hiç...

FARAT — Hayır, burası deniz kıyısı değil. Ben sana doğruyu söyletmesini bilirim.

KORŞAN — Bilirsen, söylet öyleyse...

FARAT — Bilirim ama, ah, eski gücüm yok ki.. Eski gücüm olsa da, sana bir "Hazırol!" çeksem, görürsün gününü... O zaman doğruyu söylerdin.

KORŞAN — *(Hazırol, sözünü duyar duymaz, birden korkmuş, sinmiştir. Bundan sonra Korşan gittikçe sinecek, Farat da gittikçe kabalaşarak sertleşecektir.)* Hayır, hayır generalim... Yapmayın sayın generalim.

FARAT — Öyleyse söyle doğruyu. Beni bu yaşımda hazırol çekmek zorunda bırakma. Burası deniz kıyısı değil.

KORŞAN — İnan generalim, deniz kıyısı. Yemin ederim, namussuzum, deniz kıyısı.

FARAT — Ben ordular yönetmiş bir generalim, senin gibi aptal köylü beni kandıramaz... Benim buyruğum altında senin gibi binlercesi vardı.

KORŞAN — *(İyice ezilmiş, korkmuş)* Kandırmıyorum sayın generalim.

FARAT — *(Çok kızmıştır)* Şimdi sana doğruyu söyleteyim de gör.

KORŞAN — *(Yalvarır)* Ne olur yapma generalim... Ayağını öpeyim, ayaklarının altını öpeyim, hazırol çekme...

FARAT — *(Bastonunu bir kılıç gibi beline dayar. Bir kahraman anıtında heykel gibi poz alır. Çok sert komut verir.)* Hazıroool! *(Hazırol komutu verilir verilmez Korşan toparlanır. Yakasını toplar, ceketini ilikler. Ayakkabısının topuklarını birbirine sertçe*

vurarak esas veziyetine geçer. Farat, sert bağırır.)
Korşan!

KORŞAN — *(Askerce iki adım atarak Farat'a yaklaşıp bir daha topuklarını birbirine sertçe vurduktan sonra)* Buyur generalim.

FARAT — *(Sert komut verir.)* İstikameeet... Deniz! Marş, maaaarş! *(Korşan, vargücüyle koşarak sahneden çıkar.)* Duuur! İstikamet burası! Marş Maaarş! *(Sesi yavaş yavaş, gittikçe sönükleşecektir, zavallılaşacaktır.)* Marş marş, dedim... Geldin mi Korşan? İstikamet burası... Sana söylüyorum Korşan. Marş marş diyorum. Geldin mi? Orda mısın? Ses versene Korşan... Istikamet... Isti... is.. Yoruldum işte, bağıramıyorum da... Sesim çıkmıyor... Korşan, sana diyorum, istika... Burası oğlum... Gelsene yahu.. Marş marş diyorum sana. Duymuyor musun? Kaçtın mı yoksa? Kaçmanın cezasını biliyor musun sen, kurşuna dizilmek...

(Birkı adım atar. Karşı yaya kaldırıma bitkin çöker.)

(Farat'ın sesi *Savaş alanındaki gürültüler, acı çığlıklar, ateş eden makinelitüfek, top ateşi, patlayan bombalar arasında duyulacaktır. Generallik zamanındaki dik, tok ve sert sesiyle bağırır.)* Ileriii! Tank birlikleri saldırıya geçsin. Topçular aralıksız ateş edecek. *(Savaş gürültüleri)*

Günlük ordu emri:

Bir-Savaşın koşulları, işlemlerin çobuklaştırılmasını gerektirdiğinden *(Savaş gürültüleri, silah sesleri birden kesilir.)* bundan sonra savaş suçlularını mahkemelerin yargılaması için zamanımız kalmamıştır. Savaş suçluları, özellikle asker kaçakları ve ateş hattından ve cepheden kaçanlar, yakalandıklarında,

ibret olmak üzere ve zaman kaybetmemek için, yargılanmadan ve sorguları yapılmadan hemen kurşuna dizileceklerdir.

(Sessizlik. "Ateeeş!" komutu, sessizliği bozar. Arkasından birden patlayan oniki tüfek sesi. Suçlu kurşuna dizilmiştir. Farat'ın sesi sürer)

İki-Saldırıp kuşattığımız kent, uçaklarımız ve uzun menzilli toplarımızla sürekli bombardıman edilerek taş üstünde taş bırakılmayacak, sonra tankların himayesinde motorlu birlikler saldırıya geçerek kentte karşı koyacak tek canlı bırakılmayacaktır. *(Çok büyük top, tüfek, bomba atışlarının gürültüleri. Sonra sessizlik.)*

FARAT — *(Oturduğu yerden bitik bir sesle konuşur)* Korşan... Dön dedim sana... Ordasın biliyorum... Bak, kaçtıysan, namussuzum seni kurşuna dizdirtirim. *(Kendikendine)* Ama asker değil ki O... Ben de general değilim artık... Ah, generalliğimde elime düşseydi bir... *(Seslenir)* Korşan!.. Beni bırakma... Benim senden başka kimim var... Yardım et, gel, tut elimden... *(Ağlayarak)* Korşan... *(Korşan bir köşeden korkarak bakar. Sonra yavaş yavaş Farat'a yaklaşır.)* Beni duyuyorsun Korşan. Orda bir yerdesin işte, biliyorum. Sen namuslu bir delikanlısın, beni burda böyle bırakamazsın. Sana bir daha hiç hazırol çekmeyeceğim.

KORŞAN — Hep böyle söylüyorsun, söylüyorsun, ama sonra yine...

FARAT — *(Sözünü keserek)* Hayır, hayır... Bir daha yapmam. Bırakma beni.

KORŞAN — Bırakmam. *(Koluna girer, ayağa kaldırır.)* Ama bir daha hazırol çekmeyeceksin bana.

FARAT — Çekmeyeceğim.

KORŞAN — Söz mü?

FARAT — Söz.

KORŞAN — *(Rahatlamıştır. Artık güvenlidir. Yine Farat'ı küçümsemeye, O'nunla alay ederek konuşmaya başlar.)* İyi öyleyse...

FARAT — Çok yoruldum, oturalım bir yere.

KORŞAN — Seni deniz kıyısına götüreyim, rıhtımda otur. *(Korşan, kolundan yederek Farat'ı yürütür. Sanki önlerine çukur, tümsek, basamak çıkmış gibi, yalandan uyararak Farat'la alay eder, Farat sendeleyince, bir yere çarpınca da O'nunla alay eder, gülerek, kahkahalar atar. Farat, Korşan dur deyince durur, ayağını kaldır deyince kaldırır. Uzun bir yol gidiyorlarmış gibi, Farat'ı sahnede dolaştırarak yürütür.)* Dur! Az daha duvara çarpacaktın... *(Farat ürkerek durur.)* Böyle gel, yandan... Yavaş, orda ağaç var... Aman dur, kapıya geldik... Önünde basamak var. Kaldır ayağını, kaldır kaldır, daha kaldır be... İyice kaldır. Hah, şimdi atla... *(Farat, dediklerini yaptıkça Korşan güler, kahkahalar atar.)*

FARAT — Yine alay ediyorsun benimle...

KORŞAN — Önünde çukur var...

FARAT — Rıhtım ne kadar da uzakmış... Daha gidecekmiyiz?

KORŞAN — Şurası işte... Geldik sayılır. Merdiven var, dikkat... Kaldır ayağını... Bas şimdi... *(Merdiven olmadığı için adımını atınca Farat sendeler. Korşan güler. Farat'ı, bir dükkânın duvarına getirir)* Dikkat et, kapıdan geçiyoruz. *(Kapıdan geçtiklerini sanan Farat, duvara çarpar.)*

FARAT — Hani kapı?

KORŞAN — Kapalı kapıdan girilir mi... İtsene kapıyı...

FARAT — *(Kapı sandığı duvarı iter. Korşan gülmektedir.)* Açılmıyor...

KORŞAN — Koca general, bir kapıyı açamıyorsun...

FARAT — *(Sertleşerek)* Bana bak, sen benimle yine alay ediyorsun... Sana bir hazırol çekeyim de gör...

KORŞAN — *(Zavallılaşır, korkar)* Yapma generalim, ayağını öpeyim, yapma...

FARAT — *(Dikilir, kasılır, sert komut verir)* Hazırooool! *(Korşan, toparlanıp esas duruşa geçer.)* Nerdesin?

KORŞAN — Burdayım generalim.

FARAT — Köpek!

KORŞAN — Buyur generalim.

FARAT — *(Bastonunu uzatıp Korşan'a değer)* Bu, sen misin?

KORŞAN — Sayenizde benim generalim.

FARAT — Çök! *(Korşan, askerce çöker. Farat, eliyle yoklayarak yüzünü bulduktan sonra Korşan'a hızla bir tokat savurur. Tokatın hızıyla Korşan yere düşer. Farat ikinci tokatı savurur. Tokatı boşa gittiği için sarsılır, yere kapaklanır, bastonu uzağa yuvarlanır. İkisi de yerdedir.)*

FARAT — *(İnleyerek)* Korşan! Korşan oğlum, nerdesin?

KORŞAN — Burda değilim. *(Ayağa kalkar.)*

FARAT — Burdasın, burda, biliyorum. *(Yerde bastonunu arayarak)* Bastonum nerde? Korşan, bastonumu ver oğlum.... Kaldır beni burdan... Of, aman... Bir yerim kırıldı galiba... Çok acıyor. Yardım et Korşan...

KORŞAN — Senin gibilerine acımamalı... Ama dayanamıyorum yine... *(Kolundan tutup Farat'ı kaldırır. Yerden aldığı bastonunu verir eline.)*

FARAT — Sağol Korşan!

KORŞAN — *(sert)* Yürü! *(Yürürler. Kapısına basamaklarla çıkılan hanın önüne gelirler.)* İşte geldik.

FARAT — Rıhtım mı?

KORŞAN — Evet. Kaldır ayağını, kaldır.

FARAT — Yine alay etmiyorsun ya...

KORŞAN — Bu kez önünde gerçekten basamak var. *(Çocuk azarlar gibi)* işte, otur! *(İkisi yan yana oturur.)*

FARAT — Şimdi burası deniz mi yani?

KORŞAN —Yine tutturma! Deniz olmuş, olmamış, senin için ne farkeder? Ben, deniz diyorsam, denizdir. *(Uzunca bir susma)*

FARAT — *(Tutkulu bir sesle)* Ama ben geçtim O'nu, sonunda geçtim. İlerledim, yükseldim. O benden çoook gerilerde kaldı.

KORŞAN — Ulan general, yine başladın, namussuzum bırakır giderim, bir daha da gelmem. Günde en az on kez anlatmasan yapamazsın şu adamı be... Unutamıyorsun.

FARAT — Unutamam. O, sınıfın birincisiydi.

KORŞAN — Bırak be general, ezberledim artık. O, sınıfın birincisiydi, sen ikincisiydin. Kimi yıl da sen oluyordun birincisi.

FARAT — Ben daha çalışkandım.

KORŞAN — Biliyorum, biliyorum, hepsini biliyorum. Sonunda O, senden geride kaldı, sen O'nu geçtin ya, sen ona bak... Kaç yıl öncesinin işi bu?

FARAT — Aşağıyukarı yetmiş yıl, belki de yetmiş beş yıl oluyor.

KORŞAN — Vay anasını be... Ne düşmanlık, yetmişbeş yıldanberi unutamıyorsun ha...

FARAT — Ama birincilik benim hakkımdı. Rakibimdi benim.

KORŞAN — Şuna, can düşmanımdı, desene...

FARAT — O da general olacaktı, yani general olmak istiyordu. *(Çocuk gibi sevinçle)* Ama ben önaldım, O'nu geçtim.

KORŞAN — Yeter artık be...

FARAT — *(Yine o sevinçle)* Geçtim ya O'nu, geçtim.

KORŞAN — Nasıl geçtin O'nu?

FARAT — O üsteğmenlikte kaldı, ben generalliğe yükseldim.

KORŞAN — Demek, O yükselemedi.

FARAT — Nasıl yükselebilirdi ki... *(Çok üzüntülü, acılı bir sesle)* Üsteğmenken, savaşta şehit düştü. Zavallı... Gencecikti, çok da yakışıklıydı. Allah rahmet eylesin... *(Yine birden sevinçle)* O'nun aylığı altmışdokuz lira elliyedi kuruştu o zaman... Oysa bugün, benim emekli aylığım bile onikibin lira...

KORŞAN — *(Alay ederek)* Yaşşa generalim, hay çok yaşa sen... Benim generalim geçer, hepsini, geçer, herkesi geçer.

FARAT — Birincilik benim hakkımdı, hakkımı yediler. Ama ben geçtim O'nu.

KORŞAN — *(Birden fırlayarak bağırır)* Yeter be, yeter artık. Bıktım senin okul anılarını yıllarca dinlemekten.

FARAT — *(Sanki Korşan'ı duymamış gibi serinkanla konuşmasını sürdürür)* Okuldayken benden öndeydi, ama yaşamda öyle olmadı. Yaşam bambaşka... Ben geçtim O'nu. O general olamadı.

KORŞAN — Nasıl bir düşmanlık, yetmişbeş yıldır sönmemiş...

FARAT — O üsteğmenlikte kaldı, ben...

KORŞAN — Sus, sus be... Yoksa bırakır seni giderim. Bir daha da dönmem geri, ne kadar yalvarsan dönmem. Geber kal burda.

FARAT — *(Yine birden zavallılaşarak)* Dur, gitme! Peki, sustum. Bir daha hiç açmayacağım bu konuyu.

KORŞAN — Benim de seninki gibi bir düşmanım vardı köyde. Ama ben O'nu hiç geçemedim. Sana anlatıyor muyum hiç?

FARAT — Ne yapayım, anlatacak senden başka kimsem yok ki... Başka birisi olsaydı beni dinleyecek, sana anlatır mıydım boyuna...

KORŞAN — Biliyorum bunu. Beni adam yerine koyduğundan değil, seni dinleyecek başkası yok da ondan...

FARAT — *(Iğrenerek)* Senin gibisine bile gereksindim bugün.

KORŞAN — Bir de bana sıkılmadan "Yardım et oğlum Korşan" diyorsun.

FARAT — Senin gibilerinden o kadar çok kurşuna dizdirdim ki... *(Güzel bişey anımsıyormuş gibi)* Hey gidi günler... Ordular yönettim, ordular... Aslanlar gibi kükrerdim o zamanlar... Yorulmak nedir bilmezdim. Her savaştan utkuyla çıktım, nişanlar, madalyalar aldım.

KORŞAN — Atma, atma... Ne savaşı be! Senin zamanında savaş bile olmamış, seni çok yakından tanıyan biri söyledi. Sen, emir subaylarınla, yaverlerinle satranç oynarmışsın. Satranç tahtasının üstünü, savaş alanı sanırmışsın. Onlar da, gözüne girmek için, hoş görünmek için, sana özellikle yenilirlermiş boyuna. Sen de kendini bir bok sanırmışsın.

FARAT — Sen tam kurşuna dizilecek bir alçaksın, alçak ve hayvan. Ah, eski gücüm olsa, gösterirdim sana.

KORŞAN — Hiçbişey yapamazsın. Dinletecek benden başka kimsen yok ki...

FARAT — Öyle... Kimsem olsaydı, onlara anlatırdım.

KORŞAN — Dinlemezlerdi ki... Herkes aptal mı, senin yalanlarını dinlesin... Bakma ben, görev diye dinliyorum, senden aylık alıyorum diye...

FARAT — Neden? Oğlum, kızım, karım olsaydı... Yada evlenmiş olsaydım. Onlar dinlerdi beni...

KORŞAN — Hiçbiri çekmezdi seni. Kendin anlatmadın mı, otuzbeş yıllık karın bile bırakıp kaçmış seni. Öz oğlun, kızın da bırakmış...

FARAT — Kim? Onlar mı? Onlar mı beni bırakmış... Kim kimi bıraktı? Hıh! Ben onları koğdum be, hepsini koğdum evimden.

KORŞAN — Hangi bir sözüne inanmalı senin? Hangi yalanına? Bir "Ben koğdum..." diyorsun, bir "Onlar beni bıraktı." diyorsun. Hangisi yalan, hangisi doğru?

FARAT — Doğrusu bu: Ben koğdum onları. Ben onları koğmasaydım, onlar beni bırakıp kaçacaklardı.

KORŞAN — Peki, daha bu sabah ne demiştin?

FARAT — Ne demiştim?

KORŞAN — "Onlar beni bırakıp kaçmasalardı, ben onları koğacaktım." dememiş miydin?

FARAT — Yaa... Öyle mi demiştim?

KORŞAN — Bunak!

(Susma)

FARAT — Ben O'nu geçtim. O sınıfımızın birincisiydi ama ben...

KORŞAN — *(Sözünü keserek)* Başlama yineeee! Bak, aklıma ne geldi generalim.

FARAT — Ne geldi?

KORŞAN — Seni evlendirelim, diyorum.

FARAT — Evlenip de ne yapacağım? Bana kadın gerekmez artık.

KORŞAN — Sana gerekmez ama bana gerekir.

FARAT — *(Kızmış)* Nee? Benim evleneceğim kadın, sana mı gerekecek?

KORŞAN — Öyle ya... Sen O'na boyuna dırdır edersin, kadının başının etini yersin, ben de o arada beş-on dakika mola verir, başımı dinlerim. Bizim orda, köyde bir kız var... *(Korşan anlatırken Farat'ın başı önü-*

ne düşer, uyuklamaya başlar.) Kızı isteyenleri, babası vermiyor, yoksullar diye. Ama sana verir. Sen hem generalsin, hem de zenginsin. Ben de istedim, ama babası vermedi çulsuzum diye... Kaçırılacak kız değil. Senin yerinde olsam, kaçırmam, alırdım kızı. *(Farat uyumaktadır.)*

FARAT'ın SESİ — *(Dik sesli bir komutan sesidir, komuta eder.)* Kıta! Tören geçişiii... Yerinde saaaay, marş! *(Bir tabur ya da bir alay askerin düzenli ayak sesleri duyulur.)* İiiileri! Marş! *(Toplu askerin yürüyüş sesi)* Bir-kii, bir-kiii, bir-kii, üç, dört... Bir, ki, üç, dört... Sol... sol... sol... sol-sağ... sol-sağ... Bir-ki... Bandooo, marş! *(Bando çalmaya başlar. Bando ve askerin yürüyüş sesi önce yaklaşır, sonra yürüyüş ve bando sesi gittikçe uzaklaşarak söner, yiter.)*

FARAT — *(Uyanır. Tutunarak, sarsak sarsak ayağa kalkar, ölgün, zavallı bir sesle komut verir.)* Kıtaaa.... Duuur!

KORŞAN — Ne oluyor, ne oluyor... Sayıklıyor musun? Otur yerine! *(Oturtur.)*

FARAT — Ben O'nu geçtim ama...

KORŞAN — Ulan general, geberip gideceksin, halâ içinden o düşmanlık çıkmayacak be... İyi, anladık, sen O'nu geçtin. İyi halt ettin.

FARAT — Burası neresi?

KORŞAN — Söyledim ya, burası elinin körü... Kaç kez söyledim be, deniz kıyısı diye...

FARAT — Hani deniz? İnanmam.

KORŞAN — İnanman için seni denize mi atayım?

FARAT — Elimi denize sokayım, yeter.

KORŞAN — Peki, gel... *(Farat'ı elinden tutar, basamaktan indirir. Basamağın önündeki su birikintisine getirir.)* Hadi çömel de sok elini denize...

FARAT — *(Korşan'ın yardımıyla çömelir. Elini, çamurlu, pis suya sokar. Yine Korşan'ın yardımıyla ayağa kalkar. Bastonunu uzatır.)* Tut şunu! *(Korşan bastonu alır. Çamurlu su akan elini yüzüne sürer.)* Oooh, serin serin... *(Birden yüzünü ekşitir.)* Bu ne pis şey. Ne kadar pis kokuyor bu su...

KORŞAN — *(Alay ederek)* Aman sayın generalim, bu zamanda dünyada senden başka temiz ne kaldı ki...

FARAT — *(Korşan'ın sözünü ciddiye alarak)* Bak, işte bu doğru... Temiz hiçbişey kalmadı... Bizim zamanımızda...

KORŞAN — Sizin zamanınızdaki hiçbişey kalmadı...

FARAT — Nerde eski askerilik... Ben seni niçin severim, bilir misin?

KORŞAN — Niçin?

FARAT — Sende askerliğin cevheri var da onun için. Senin gibiler, sırtlarından asker giysisini çıkardıktan sonra da askerdirler. Bak, sen şimdi asker değilsin artık. Ama ben ne zaman bir hazırol çeksem, sendeki askerlik ruhu canlanıverir.

KORŞAN — Evet, hortluyor...

FARAT — Ve sen hemen esas duruşa geçiyorsun. Bikez hazırola geçtin mi, artık komutanın sana her istediğini yaptırtır. Neden? Çünkü artık sen ruhunu komutanına teslim ettin.

KORŞAN — *(Şaşmış)* Yaa... Demek ondan kendime sahip olamıyorum.

FARAT — Şimdiki zamanda senin gibisi kalmadı. Şimdiki gençlere istediğin kadar hazırol çek... İstersen hazırol diye yırtın... Aldırmazlar bile... İşte bunun için seni kovamıyorum, senden ayrılamıyorum.

KORŞAN — Hımmm... Şimdi anlaşıldı.

FARAT — Ben de senin gibiyimdir. Kimi insanlarda askerlik ruhu vardır, benim gibi, senin gibi... Bak örneğin, birisi bana bir hazırol çekse, ama kim olursa

olsun, hemen esas duruşa geçer ve onun her istediğini yaparım.

KORŞAN — *(Kurnazca sevinmiştir.)* Aman, bu gerçek mi generalim?

FARAT — Elbet, gerçek. Değil canlıyken, bir hazırol komutu duysam, mezarımdan bile fırlarım. Elimde değil...

KORŞAN — Tamam öyleyse...

FARAT — Korşan!

KORŞAN — Buyur...

FARAT — Biraz daha serinlemek istiyorum, elimi denize sokacağım.

KORŞAN — Deniz önünde generalim, eğil, istediğin kadar sok elini denize...

FARAT — *(Çömelir. İki elini su birikintisine sokar. Ayağa kalkar. Sonra serinlemek için iki elini yüzüne sürer. Yüzü çamurlanır.)* Aman... Bu su... çirkef suyu mu ne... Bu ne pis su... Hayır deniz suyu değil bu... Burası da deniz kıyısı değil. Kandırıyorsun beni... *(Sesi gittikçe dikleşecektir.)* Ben ki... Anladın mı? Orduları yönettim... Savaş alanlarında... *(Farat konuşurken, Korşan elinde bulunan Farat'ın bastonunu kılıç gibi tutarak, basamaklardan birine çıkar. İki elini arkasında bağlar. Göğsünü şişirir. Bir komutan pozundadır.)* O'nu, O'nu bile geçtim... O üsteğmenken öldü, ama ben general oldum. O'nun aylığı altmışdokuz lira elliyedi kuruştu. Benim emekli aylığım bile onikibin lira...

KORŞAN — *(Çok sert komut verir.)* Hazırooool! *(Farat, esas duruşa geçer.)* İleriii, marş! Sol, sol,sol... Bir-ki, bir-ki, bir-ki... Bir-ki, üç, dört... Sağa çark, marş! *(Farat sağa çark eder. Karşısında duvar vardır. Duvara doğru yürür. Duvara çarptığı anda Korşan komutunu şöyle sürdürür.)* Yerinde saaay! Bir-ki, üç-dört... Bir-ki, bir ki... *(Duvara dayanmış olan Farat, uygun adımla yerinde sayar sürekli olarak.)*